

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการจำหน่ายและการโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบ*

นายอลงกต เนตรพันธุ์^{***}

บทนำ

การสูบบุหรี่เป็นสาเหตุของการเจ็บป่วยและเสียชีวิตของมนุษย์ เนื่องจากในบุหรี่มีสารพิษหลายชนิดซึ่งเป็นสาเหตุของการเกิดโรคต่างๆ เช่น โรคที่เกิดจากระบบทางเดินหายใจเรื้อรัง โรคหลอดเลือด อักเสบเรื้อรัง โรคหัวใจ มะเร็งในช่องปาก และมะเร็งในอวัยวะต่างๆ เป็นต้น อันเป็นสาเหตุให้ในแต่ละปีมีผู้ที่ต้องเสียชีวิตจากโรคที่เกิดจากการสูบบุหรี่ทั่วโลกสูงถึง 3.5 ล้านคน หรือ 1 รายในทุก 9 วินาที และมีจำนวนผู้ที่จะต้องเสียชีวิตจากโรคที่เกิดจากการสูบบุหรี่เพิ่มขึ้นทุกปีและหากแนวโน้มยังเป็นเช่นนี้ต่อไป องค์การอนามัยโลกคาดการณ์ว่าในปี พ.ศ. 2563 ถึง 2573 จะมีจำนวนผู้เสียชีวิตจากการสูบบุหรี่เพิ่มขึ้นเป็น 10 ล้านคนต่อปี¹ สำหรับในประเทศไทยมีผู้เสียชีวิตจากการสูบบุหรี่เพิ่มขึ้นโดยในปี 2552 มีผู้เสียชีวิต 50,710 คน เพิ่มขึ้นจากปี 2547 ที่มีผู้เสียชีวิต 45,136 คน²

บุหรี่ยังเป็นสิ่งที่ยอมรับว่าเป็นสิ่งที่บริโภคเข้าไปในร่างกายแล้วมีผลร้ายต่อร่างกายและเป็นอันตรายต่อผู้ที่อยู่ใกล้ชิด ซึ่งบุหรี่ยังเป็นทางวิชาการจัดได้ว่าเป็นสิ่งเสพติดอย่างหนึ่งแต่ในทางกฎหมายนั้นบุหรี่ยังไม่ใช่ยาเสพติดตามกฎหมายยาเสพติดที่กำหนดให้การจำหน่ายยาเสพติดเป็นความผิดตามกฎหมาย ดังนั้น แม้ว่าบุหรี่ยังเป็นสินค้าที่มีอันตรายแต่ในระบบกฎหมายยังไม่ได้จัดให้อยู่ในประเภทที่ห้ามขายโดยเด็ดขาด หากแต่เพียงมีกฎหมายในการควบคุมคือ พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 ซึ่งหมายความว่า บุหรี่ยังเป็นสินค้าที่สามารถขายได้แต่ต้องดำเนินการภายในเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด การสูบบุหรี่ไม่เพียงแต่จะก่อให้เกิดผลเสียต่อร่างกายในระยะยาวเท่านั้นยังส่งผลต่อร่างกายในทันทีที่สูบบุหรี่อีกด้วย การสูบบุหรี่นอกจากจะเป็นอันตรายทั้งต่อตัวผู้สูบบุหรี่โดยตรงแล้วควันบุหรี่ยังเป็นสิ่งอันตรายต่อสุขภาพและก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญต่อผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ทางอ้อมที่ต้องอยู่ในบรรยากาศเดียวกับผู้สูบบุหรี่อีกด้วย โดยจากการศึกษา พบว่า ในควันบุหรี่ยังมีสารเคมีที่เป็นพิษต่างๆ มากมายซึ่งสามารถ

*บทความนี้เรียบเรียงจากสารนิพนธ์ เรื่อง “กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์: ศึกษากรณีการชะลอการฟ้องผู้กระทำความผิดอาญาโดยประมาทในชั้นพนักงานอัยการ” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ปีการศึกษา 2559.

^{**} นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.

¹ อมรรรัตน์ โปธิพรรค, มณฑา เก่งการพาณิชย์ และ ลักขณา เต็มศิริกุลชัย, **แนวทางการควบคุมและกำกับการระบาดของยาสูบ** (กรุงเทพมหานคร: เจริญมั่นคงการพิมพ์, 2550), หน้า 1.

² Hfocus เจาะลึกระบบสุขภาพ, 2013. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.hfocus.org/content/2013/03/2497#sthash.Cg7DMqg8.dpuf> [5/11/56]

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ควันสายหลัก (Mainstream smoke) คือ ควันส่วนที่ผู้สูบบุหรี่สูดเข้าปอด แล้วพ่นออกมา และควันสายข้างเคียง (Sidestream smoke) คือ ควันที่เกิดจากการเผาไหม้ที่ปลายมวนของบุหรี่ที่อยู่ระหว่างการสูบ ซึ่งปริมาณความเข้มข้นของสารพิษในควันสายข้างเคียงจะมีความเข้มข้นมากกว่าในควันสายหลัก โดยอาจกล่าวได้ว่า ผลของการได้รับควันบุหรี่โดยที่มิได้สูดเองหรือที่เรียกว่า ควันบุหรี่มือสองจะมีมากกว่าและเป็นอันตรายมากกว่านั่นเอง

แม้ว่าการสูบบุหรี่จะเป็นสาเหตุของการเจ็บป่วยและเสียชีวิตของมนุษย์แต่ก็เป็นสิ่งที่สามารถป้องกันได้ด้วยการเลิกสูบบุหรี่ สำหรับในประเทศไทยบุหรี่เป็นสาเหตุหนึ่งที่สำคัญที่คร่าชีวิตประชากรไทยก่อนวัยอันสมควรอันเนื่องมาจากโรคที่เกิดจากการสูบบุหรี่สูงเป็นอันดับต้นๆ รองจากปัจจัยเสี่ยงด้านพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมและปัจจัยเสี่ยงจากอุบัติเหตุต่างๆ รวมทั้งยังก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจจำนวนมหาศาลที่รัฐจำต้องสูญเสียไปอันเนื่องมาจากการที่ต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายในการรักษาโรคที่เป็นผลมาจากการสูบบุหรี่มากกว่ารายได้ที่ประเทศได้รับจากภาษีที่ได้รับจากบุหรี่หลายเท่าเลยทีเดียว ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้ล้วนก่อให้เกิดปัญหาให้กับประเทศที่พัฒนาแล้วและกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่กำลังพัฒนารวมถึงประเทศไทยซึ่งในปัจจุบันกำลังประสบกับปัญหาทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศอยู่แล้วกลับยังต้องมาแบกรับปัญหาความเสี่ยงของการเสียชีวิตก่อนวัยอันสมควร และปัญหาการเจ็บป่วยที่เปรียบเสมือนเป็นการบั่นทอทรัพยากรที่กำลังพัฒนาขึ้นมาเป็นกำลังสำคัญ ในการขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต รวมทั้งรัฐยังต้องสูญเสียเงินตราไปกับค่ารักษาพยาบาลของผู้ป่วยที่เกิดจากโรคที่มาจากสาเหตุมาจากบุหรี่อีกด้วย

จากพิษภัยของบุหรี่ วันงดสูบบุหรี่โลกจึงได้มีการจัดขึ้นครั้งแรกในวันที่ 31 พฤษภาคม ค.ศ. 1988 โดยองค์การอนามัยโลก เนื่องจากได้มีการเล็งเห็นถึงอันตรายของบุหรี่ที่มีต่อสุขภาพของผู้สูบบุหรี่และผู้ไม่สูบบุหรี่แต่ต้องได้รับควันบุหรี่โดยไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ การจัดงานวันงดสูบบุหรี่โลกขึ้นก็เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้สูบบุหรี่เลิกสูบและให้รัฐบาล ชุมชน และประชากรโลก ตระหนักถึงความสำคัญและเข้าร่วมกิจกรรมองค์การอนามัยโลกระบุชัดเจนว่า การสูบบุหรี่เป็นสาเหตุสำคัญของการป่วยและเสียชีวิตก่อนวัยอันควรที่สามารถป้องกันได้และกำหนดให้วันที่ 31 พฤษภาคมของทุกปีเป็นวันงดสูบบุหรี่โลก (World No Tobacco Day) โดยวันงดสูบบุหรี่โลกครั้งแรกได้ใช้คำขวัญ “บุหรี่หรือสุขภาพต้องเลือกสุขภาพ” และสำหรับคำขวัญวันงดสูบบุหรี่โลกประจำปีพ.ศ. 2556 ใช้คำขวัญว่า “ไม่ใช้ ไม่รับ ไม่สนับสนุนโฆษณาสูบร้าย ทำลายชีวิต”

สำหรับการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ในประเทศไทยที่ผ่านมาในช่วงก่อนปีพ.ศ. 2529 นั้นกลับไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรอันเนื่องมาจากการดำเนินกิจกรรมมีลักษณะต่างคนต่างทำขาดการประสานงานซึ่งแม้แต่กระทรวงสาธารณสุขในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงยังไม่มีแผนงานในลักษณะที่ต่อเนื่องและขาดประสิทธิภาพจวบจนกระทั่งปีพ.ศ. 2529 ได้เกิดองค์กรพัฒนาเอกชนขึ้น

ตาม “โครงการแผนเพื่อการไม่สูบบุหรี่” ภายใต้มูลนิธิหมอชาวบ้านซึ่งปัจจุบันได้จัดตั้งเป็น “มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่”

นับจากก้าวแรกของการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ในปี 2529 ถึงปัจจุบันประเทศไทยได้มีนโยบาย มาตรการและดำเนินกิจกรรมเพื่อควบคุมการบริโภคยาสูบที่หลากหลายมาอย่างต่อเนื่อง พร้อมๆ กับการจับตาเฝ้าระวังสถานการณ์การบริโภคยาสูบที่ทำให้ทราบถึงจำนวนผู้บริโภคยาสูบ ปริมาณและแนวโน้มการบริโภคยาสูบ รวมถึงการติดตาม กำกับดูแล และการดำเนินนโยบายควบคุมยาสูบ เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาและผลักดันนโยบาย มาตรการ และแนวทางการควบคุมการบริโภคยาสูบที่มีประสิทธิภาพต่อไป

ต่อมาในช่วงปี พ.ศ. 2532 – 2534 ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ใช้มาตรการทางกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ มาตรา 301 ปีบบังคับให้ประเทศไทยเปิดตลาดบุหรี่จึงทำให้เกิดการรวมตัวของภาคเอกชนและสื่อมวลชนในการคัดค้านการนำเข้าบุหรี่ต่างประเทศและมีการรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่ผ่านสื่อต่างๆ

จนกระทั่งปีพ.ศ. 2535 รัฐสภาไทยได้ออกพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 ใช้บังคับโดยกฎหมาย ทั้งสองฉบับนับว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการควบคุมการบริโภคยาสูบ เช่น การบังคับให้บริษัทบุหรี่ต้องแสดงภาพและคำเตือนเกี่ยวกับอันตรายของการสูบบุหรี่บนซองบุหรี่ โดยกฎหมายบังคับให้ต้องมีการพิมพ์ภาพคำเตือนลงบนซองบุหรี่โดยต้องมีขนาดร้อยละ 55 ของทั้งบริเวณด้านหน้าและด้านหลังของซองบุหรี่ มาตรการทางภาษี การห้ามสูบบุหรี่ในสถานที่สาธารณะและสถานที่ราชการและการห้ามโฆษณาในทุกรูปแบบรวมทั้งห้ามทำการตลาดผลิตภัณฑ์ยาสูบโดยสิ้นเชิง เป็นต้น

แต่อย่างไรก็ดี การดำเนินการควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย นับแต่กฎหมายทั้งสองฉบับดังกล่าว มีผลใช้บังคับจนกระทั่งปัจจุบันเป็นระยะเวลาเกินกว่า 20 ปี โดยจะเห็นได้ว่า ผลของการควบคุมการบริโภคยาสูบภายในประเทศยังไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์แห่งกฎหมายควบคุมการบริโภคยาสูบ ประกอบกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปบริษัทบุหรี่ได้มีการแสวงหากลยุทธ์ใหม่ๆ ในการส่งเสริมการขายและมีการออกผลิตภัณฑ์ยาสูบในรูปแบบใหม่ๆ ออกสู่ตลาดหลากหลายรูปแบบ ซึ่งล้วนแล้วแต่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของเยาวชนอย่างมากโดยที่บริษัทบุหรี่ได้อาศัยช่องว่างของกฎหมายควบคุมการบริโภคยาสูบทั้งสองฉบับ จึงทำให้ดูเหมือนกฎหมายทั้งสองฉบับไม่มีสภาพบังคับใช้ไปในที่สุดและอาจกล่าวได้ว่าปัญหาการควบคุมการบริโภคยาสูบ ยังไม่ได้รับการแก้ไขเยียวยาอย่างถูกต้องในแนวทางแห่งกฎหมายอย่างแท้จริง ดังต่อไปนี้

ผลการศึกษา

1. ปัญหาเกี่ยวกับการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบ

ตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 มาตรา 4 ได้มีการบัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดจำหน่าย ขาย แลกเปลี่ยนหรือให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบแก่บุคคลซึ่งตนรู้หรือผู้รับเป็นผู้มีอายุที่มีอายุไม่ครบ 18 ปีบริบูรณ์ ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการป้องกันเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีไม่ให้มีการเข้าถึงผลิตภัณฑ์ยาสูบโดยเด็ดนั่นเอง แต่อย่างไรก็ดี จากการศึกษาพบว่า กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดอายุของผู้ซื้อหรือผู้รับผลิตภัณฑ์ยาสูบเอาไว้ต่ำจนเกินไปและไม่ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบอายุของผู้ซื้อผลิตภัณฑ์ยาสูบเอาไว้อย่างชัดเจน จึงทำให้เกิดปัญหาในทางการปฏิบัติว่า ผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบจะใช้วิธีการใดในการตรวจสอบอายุของผู้ซื้อผลิตภัณฑ์ยาสูบ จึงทำให้ผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบละเลยไม่ทำการตรวจสอบอายุของผู้ซื้อผลิตภัณฑ์ยาสูบนั่นเอง นอกจากนี้ยังได้มีการจำหน่ายบุหรี่แบบแบ่งขาย ซึ่งส่งผลให้เยาวชนสามารถเข้าถึงผลิตภัณฑ์ยาสูบโดยง่าย เช่นเดียวกับสินค้าทั่วไป ประกอบกับอัตราโทษในความผิดฐานจำหน่าย ขาย แลกเปลี่ยนหรือให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบแก่บุคคลซึ่งตนรู้หรือผู้รับเป็นผู้มีอายุที่มีอายุไม่ครบ 18 ปีบริบูรณ์ นั้นมีอัตราโทษต่ำจึงทำให้ไม่เกิดความเกรงกลัวในการกระทำความผิดทำให้เยาวชนสามารถเข้าถึงผลิตภัณฑ์ยาสูบได้ง่ายและก่อนเวลาอันควร ซึ่งเยาวชนในวัยนี้ยังขาดความยับยั้งชั่งใจและความสำนึกรับผิดชอบอีกทั้งยังไม่สามารถหาเงินได้ด้วยตัวเอง เมื่อไม่มีเงินไปซื้อยาสูบอาจจะไปลักเล็กขโมยน้อยเพื่อนำเงินมาซื้อจนกลายเป็นปัญหาใหญ่ของสังคมต่อไปได้

2. ปัญหาเกี่ยวกับการโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบ

การโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบถือเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย เนื่องจากในประเทศไทยมีกฎหมายห้ามมิให้บริษัทผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ยาสูบทำการโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบในทุกรูปแบบโดยสิ้นเชิง แต่ในปัจจุบันก็ยังคงพบเห็นมีการลักลอบทำการโฆษณาแฝงอยู่บ่อยครั้งแม้ว่ากฎหมายจะได้มีการกำหนดห้ามทำการโฆษณาแฝงไว้อย่างชัดเจนก็ตาม จึงเป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาว่าการโฆษณาแฝงนั้นครอบคลุมในวิธีการใดบ้าง และด้วยยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปบริษัทผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ยาสูบได้มีการแสวงหากลยุทธ์ใหม่ๆ ในการสื่อสารไปยังกลุ่มเป้าหมายโดยอาศัยช่องว่างของกฎหมายที่ไม่มีบทบัญญัติครอบคลุมถึงการโฆษณาดังกล่าว เช่น การโฆษณาทางอ้อมโดยวิธีการทำกิจกรรมซีเอสอาร์ ซึ่งจะมีลักษณะเป็นการสร้างทัศนคติที่ดีของบริษัทบุหรี่ในสายตาของสาธารณชนที่ผิดเพี้ยนไปจากความเป็นจริงที่บุหรืนั้นเป็นสินค้าอันตราย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้มีโอกาสจดจำชื่อยี่ห้อหรือเครื่องหมายการค้าของผลิตภัณฑ์ยาสูบ ซึ่งจะส่งผลต่อการตัดสินใจในการทดลองสูบบุหรี่และการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักสูบบุหรี่หน้าใหม่จากการได้เห็นผ่านตาบ่อยๆ จนเกิดความอยากทดลองและอาจกลายเป็นผู้สูบบุหรี่ไปในที่สุด

3. ปัญหาเกี่ยวกับบทกำหนดโทษผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบ

การบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดอัตราโทษในความผิดฐานจำหน่ายขาย แลกเปลี่ยน หรือให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบแก่บุคคลซึ่งตนรู้ว่า ผู้ซื้อหรือผู้รับเป็นผู้มีอายุไม่ครบ 18 ปีบริบูรณ์ ผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 2,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งในทางปฏิบัติอาจจะปรับเพียงไม่กี่ร้อยบาท และไม่มีโทษจำคุก ซึ่งถือว่าบทลงโทษในฐานความผิดนี้ไม่มีความรุนแรง จึงทำให้เกิดความเกรงกลัวในการกระทำความผิด เพราะถึงจะถูกจับก็เสียค่าปรับเพียงไม่กี่บาท ในขณะที่ขายผลิตภัณฑ์ยาสูบได้มากกว่าค่าปรับหลายเท่า ทำให้เยาวชนสามารถเข้าถึงผลิตภัณฑ์ยาสูบได้โดยง่าย

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาของกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย โดยผู้ศึกษาได้ทำการศึกษารวมการบริโภคยาสูบตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบันพบว่า นับแต่กฎหมายควบคุมการบริโภคยาสูบ อันได้แก่ พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 มีผลใช้บังคับมาจนกระทั่งปัจจุบันนั้นยังไม่มีประสิทธิภาพในการควบคุมการบริโภคยาสูบเท่าที่ควร ไม่ว่าจะเป็นการควบคุมผู้จำหน่าย ซึ่งปัจจุบันพบว่านักสูบหน้าใหม่ที่เป็นเยาวชนเพิ่มสูงขึ้นเป็นเหตุมาจากการละเลยกฎหมายของผู้จำหน่าย เช่น การขายให้แก่เยาวชนโดยที่มิได้มีการตรวจสอบอายุอย่างแน่ชัด หรือการแอบขายโดยที่รู้อยู่แต่ใจแต่เพราะว่าบทลงโทษไม่มีความสอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนไป ทำให้ผู้ขายไม่มีความเกรงกลัว หรือการหาช่องว่างทางกฎหมายในการโฆษณา เช่น กราฟิกที่มุมของจอโทรทัศน์ อุปกรณ์ประกอบฉากโฆษณา หรือการโฆษณาทางอ้อมโดยอาศัยการทำกิจกรรมเพื่อสังคม อีกทั้งบทลงโทษยังไม่มี การปรับให้รับกับสถานะเงินเพื่อและสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนไป ทำให้ผู้จำหน่ายไม่มีความเกรงกลัวต่อกฎหมาย จึงทำให้เกิดปัญหาดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายควบคุมการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบ

ตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 มาตรา 4 บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดจำหน่าย ขาย แลกเปลี่ยนหรือให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบแก่บุคคลซึ่งตนรู้หรือผู้ซื้อหรือผู้รับเป็นผู้มีอายุไม่ครบสิบแปดปีบริบูรณ์” ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการป้องกันการเข้าถึงผลิตภัณฑ์ยาสูบในกลุ่มของเยาวชนที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญในการพัฒนาประเทศโดยเด็ดขาด แต่จากการศึกษาพบว่า กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดอายุของผู้ซื้อหรือผู้รับผลิตภัณฑ์ยาสูบเอาไว้ต่ำจนเกินไปและไม่ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีในการตรวจสอบอายุของผู้ซื้อผลิตภัณฑ์ยาสูบเอาไว้อย่างชัดเจน จึงทำให้เกิดปัญหาในทางการ

ปฏิบัติว่า ผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบจะใช้วิธีการใดในการตรวจสอบอายุของผู้ซื้อผลิตภัณฑ์ยาสูบ จึงทำให้ผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบละเลยไม่ทำการตรวจสอบอายุของผู้ซื้อผลิตภัณฑ์ยาสูบนั่นเอง

นอกจากนี้ ในพระราชบัญญัติฉบับนี้ก็ได้มีการบัญญัติห้ามมิให้มีการแบ่งขายผลิตภัณฑ์ยาสูบไว้แต่อย่างใด จึงส่งผลให้ผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบอาศัยช่องว่างของกฎหมายดังกล่าวทำการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบในรูปแบบของการแบ่งขายให้แก่ผู้ซื้อผลิตภัณฑ์ยาสูบเนื่องจากได้ผลกำไรมากกว่าการจำหน่ายแบบยกซอง ซึ่งทำให้เกิดการแพร่หลายของผลิตภัณฑ์ยาสูบเข้าสู่กลุ่มเยาวชนได้อย่างง่ายดายและเป็นการยากแก่การควบคุมดูแลอีกด้วย

สำหรับบทกำหนดโทษในความผิดฐานจำหน่าย ขาย แลกเปลี่ยนหรือให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบแก่บุคคลซึ่งตนรู้ว่าผู้ซื้อหรือผู้รับเป็นผู้มีอายุไม่ครบ 18 ปีบริบูรณ์นั้น กฎหมายกำหนดให้ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือนหรือปรับไม่เกิน 2,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับตามมาตรา 17 จากการศึกษาพบว่า บทลงโทษทั้งโทษจำคุกและโทษปรับนั้นไม่สอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป จึงส่งผลให้บทลงโทษเหล่านี้ไม่มีความรุนแรงเพียงพอที่จะข่มขู่และป้องปรามให้ผู้กระทำความผิดความเกรงกลัวในอัตราโทษที่จะได้รับ อันจะเห็นได้จากสถิติควบคุมการบริโภคยาสูบภายในประเทศที่ผ่านมาพบว่าจำนวนและอัตราการสูบบุหรี่ของประชากรมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นและคาดการณ์ว่าจะมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นต่อไปในอนาคต ซึ่งแสดงให้เห็นได้ว่าการบังคับใช้กฎหมายควบคุมการบริโภคยาสูบนี้ยังไม่สามารถใช้บังคับให้มีประสิทธิภาพได้อย่างเต็มที่สมดังตามเจตนารมณ์ของกฎหมายควบคุมการบริโภคยาสูบนั่นเอง

2. ปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมการโฆษณาทางอ้อม

จากการศึกษากฎหมายควบคุมการโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบ ทำให้ทราบว่าในประเทศไทยมีกฎหมายกำหนดห้ามมิให้บริษัทผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ยาสูบทำการโฆษณาและการส่งเสริมการขายในรูปแบบโดยสิ้นเชิงไม่ว่าจะเป็นการโฆษณาโดยตรง ตามมาตรา 8พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 ที่กำหนดห้ามมิให้โฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบในสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทางวิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ เป็นต้น และการโฆษณาแฝงตามมาตรา 9 ที่กำหนดห้ามมิให้โฆษณาสินค้าที่ใช้ชื่อหรือเครื่องหมายการค้าของผลิตภัณฑ์ยาสูบเป็นเครื่องหมายการค้าของสินค้าอื่นในลักษณะที่อาจทำให้เข้าใจได้ว่าหมายถึงผลิตภัณฑ์ยาสูบ แต่ในสภาพการณ์ปัจจุบันกลับยังคงพบเห็นการลักลอบการทำการโฆษณาแฝงของผลิตภัณฑ์ยาสูบอยู่บ่อยครั้ง ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากพนักงานเจ้าหน้าที่เองก็ไม่ได้ใส่ใจในการตรวจตราให้มีการลักลอบการโฆษณาอย่างเต็มที่เท่าที่ควร จึงทำให้มีการลักลอบทำการโฆษณาในลักษณะนี้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งการโฆษณาแฝงเหล่านี้ล้วนมีผลต่อการจดจำชื่อยี่ห้อหรือเครื่องหมายการค้าของผลิตภัณฑ์ยาสูบ และมีผลต่อการตัดสินใจทดลองเสพผลิตภัณฑ์ยาสูบอีกด้วย

สำหรับการโฆษณาทางอ้อมในรูปแบบของการทำกิจกรรมซีเอสอาร์นั้น เป็นการโฆษณาในรูปแบบใหม่ที่เป็นช่องว่างของพระราชบัญญัติฉบับนี้ โดยจะมีลักษณะเป็นการทำกิจกรรมเพื่อสังคม โดยผ่านหน่วยงานต่างๆ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจผิดในหมู่สาธารณชนและหลงเชื่อว่าบุหรีไม่ได้มีพิษภัยอันตรายที่ร้ายแรงอย่างที่เกรงกลัว ซึ่งผิดเพี้ยนไปจากความเป็นจริง ทั้งนี้ก็เพื่อให้สาธารณชนได้มีโอกาสจดจำชื่อยี่ห้อหรือเครื่องหมายการผลิตภัณฑียาสูบ ซึ่งล้วนแต่มีผลต่อการตัดสินใจบริโภคยาสูบและอัตราการเพิ่มสูงขึ้นของจำนวนนักสูบบุหรี่หน้าใหม่โดยเฉพาะในกลุ่มของเยาวชนนั่นเอง

3. ปัญหาเกี่ยวกับบทลงโทษผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบ

สำหรับบทกำหนดโทษในความผิดฐานจำหน่ายขาย แลกเปลี่ยนหรือให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบแก่บุคคลซึ่งตนรู้ว่าผู้ซื้อหรือผู้รับเป็นผู้มีอายุไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์นั้นกฎหมายกำหนดให้ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือนหรือปรับไม่เกิน 2,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2535 จากการศึกษาพบว่าบทลงโทษ ทั้งโทษจำคุกและโทษปรับนั้นไม่สอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป จึงส่งผลให้บทลงโทษเหล่านี้ไม่มีความรุนแรงเพียงพอที่จะป้องปรามให้ผู้กระทำความผิดความเกรงกลัวในอัตราโทษที่จะได้รับ เพราะกฎหมายได้ออกมาเป็นเวลานานกว่า 20 ปีแล้ว ประกอบกับยุคสมัยเปลี่ยนไป ค่าเงินเปลี่ยนไปมาก อีกทั้งยังมีได้มีการปรับเงินในอัตราสูงสุดแต่อย่างไร เมื่อมีการจับกุมผู้กระทำความผิด ก็จะปรับเงินเพียง 100 ถึง 200 บาท หรือแม้แต่ศาลเองก็ได้ลงโทษจำคุก แต่ให้จ่ายค่าปรับแทน ทำให้ผู้ขายไม่มีความเกรงกลัว อันจะเห็นได้จากสถิติควบคุมการบริโภคยาสูบภายในประเทศที่ผ่านมาพบว่าจำนวนและอัตราการสูบบุหรี่ของประชากรมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้น และคาดการณ์ว่าจะมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นต่อไปในอนาคต ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการบังคับใช้กฎหมายควบคุมการบริโภคยาสูบนี้ ยังไม่สามารถใช้บังคับให้มีประสิทธิภาพได้อย่างเต็มที่สมดังตามเจตนารมณ์ของกฎหมายควบคุมการบริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบนั่นเอง

ข้อเสนอแนะ

จากสภาพปัญหาของการควบคุมการบริโภคยาสูบภายในประเทศที่พบว่าเมื่ออัตราการบริโภคยาสูบที่เพิ่มสูงขึ้นและมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นต่อไปในอนาคต ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มของเยาวชนที่ได้มีการริเริ่มสูบบุหรี่จนกลายมาเป็นนักสูบบุหรี่หน้าใหม่ ซึ่งเมื่อได้ทำการศึกษาพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 พบว่ายังคงมีปัญหาในด้านการบังคับใช้และเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายควบคุมการบริโภคยาสูบทั้งสองฉบับมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะตามปัญหาที่ได้ทำการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายควบคุมการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบ

สำหรับปัญหาการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบมีข้อเสนอแนะ 3 ประการ ดังนี้

ควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 มาตรา 4 ซึ่งเดิมบัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดจำหน่าย ขาย แลกเปลี่ยนหรือให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบแก่บุคคลซึ่งตนรู้ว่าผู้ซื้อหรือผู้รับเป็นผู้มีอายุที่มีอายุไม่ครบสิบแปดปีบริบูรณ์”

แก้ไขเป็น “ห้ามมิให้ผู้ใดจำหน่าย ขาย แลกเปลี่ยนหรือให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบแก่บุคคลซึ่งตนรู้ว่าผู้ซื้อหรือผู้รับเป็นผู้มีอายุที่มีอายุไม่ครบสิบแปดปีบริบูรณ์

กรณีที่มีข้อสงสัยเกี่ยวกับอายุของผู้ซื้อหรือผู้รับ ให้ผู้ขายหรือผู้ให้ทำการตรวจบัตรประจำตัวประชาชนหรือหลักฐานอื่นแล้วแต่กรณี”

ควรบัญญัติกฎหมายให้การขายผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทบุหรี่ยี่ห้อตราต้องมีขนาดบรรจุไม่ต่ำกว่ายี่สิบมวน ทั้งนี้ต้องขายทั้งซองห้ามแบ่งขาย

ควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 มาตรา 17 ซึ่งเดิมบัญญัติว่า “ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 4 หรือมาตรา 5 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

แก้ไขเป็น “ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 4 หรือมาตรา 5 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

จากข้อเสนอแนะดังกล่าวข้างต้น เป็นแนวทางที่จะสามารถช่วยให้การควบคุมการบริโภคยาสูบโดยเฉพาะในกลุ่มของเยาวชนให้มีจำนวนที่ลดลงได้ โดยวิธีการเพิ่มอายุของผู้ซื้อหรือผู้รับผลิตภัณฑ์ยาสูบ การบังคับให้ร้านค้าหรือผู้จำหน่ายต้องตรวจดูบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ซื้อหรือผู้รับผลิตภัณฑ์ยาสูบและวิธีการห้ามจำหน่ายบุหรี่ยี่ห้อแบบแบ่งขายจะเป็นการสกัดกั้นการเข้าถึงผลิตภัณฑ์ยาสูบของเยาวชนในเบื้องต้นได้เป็นอย่างดี และการกำหนดบทลงโทษที่มีความรุนแรงมากขึ้นก็จะช่วยเป็นการข่มขู่และป้องปรามการให้เกิดความเกรงกลัวในการกระทำความผิดได้อีกประการหนึ่ง ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากในปัจจุบันสถิติการควบคุมการบริโภคยาสูบเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องส่วนหนึ่งก็เป็นผลมาจากบทลงโทษไม่มีความรุนแรงเพียงพอที่จะเป็นการข่มขู่และป้องปรามการกระทำความผิดได้ จึงทำให้การควบคุมการบริโภคยาสูบที่ผ่านมาจึงไม่สมดังเจตนารมณ์ในการควบคุมการบริโภคยาสูบนั่นเอง

2. ปัญหาเกี่ยวกับการโฆษณาทางอ้อม

ปัญหาเกี่ยวกับการโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบนี้มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ควรบัญญัติกำหนดให้มีคณะกรรมการควบคุมการโฆษณา การเผยแพร่กิจกรรมหรือข่าวสารอื่นใด เพื่อการประชาสัมพันธ์ การสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม การอุปถัมภ์หรือองค์กร โดย

ผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก หรือผู้แทนจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบ ให้แก่หน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการบริโภคยาสูบ

จากข้อเสนอแนะดังกล่าวข้างต้น เป็นแนวทางในการปิดช่องทางการโฆษณาของบริษัทผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ยาสูบในรูปแบบของการโฆษณาทางอ้อม เพื่อให้ครอบคลุมการโฆษณาและการส่งเสริมการขายในทุกรูปแบบโดยสิ้นเชิง อันจะส่งผลให้แนวทางการควบคุมการโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบมีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายในการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบอย่างแท้จริง

3. ปัญหาเกี่ยวกับบทลงโทษผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบ

ควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบพ.ศ. 2535 มาตรา 17 ซึ่งเดิมบัญญัติว่า "ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 4 หรือมาตรา 5 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือ ปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ"

แก้ไขเป็น "ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 4หรือมาตรา 5 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับตั้งแต่ สองพัน ถึง สองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ"

นับแต่ได้มีการออกกฎหมายฉบับนี้มาบังคับใช้จนถึงปัจจุบันก็พบว่ายังไม่เคยมีการดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิดจนถึงชั้นศาลมีคำสั่งให้จำคุกเลยแม้แต่ครั้งเดียว โดยหากมีการจับกลุ่มผู้กระทำความผิดเป็นความผิดที่สามารถเปรียบเทียบปรับได้ส่วนใหญ่เจ้าพนักงานตำรวจจะใช้วิธีการเปรียบเทียบปรับแทนเพื่อให้คดีเสร็จไปโดยเร็ว เพราะตำรวจจะเห็นว่าเป็นความผิดเพียงเล็กน้อยและกฎหมายให้อำนาจในการเปรียบเทียบปรับได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงเลือกใช้วิธีการเปรียบเทียบปรับแผนการส่งดำเนินคดี เนื่องจากเจ้าหน้าที่ตำรวจเองก็มีงานมากมายล้นมืออยู่แล้วจึงเลือกใช้วิธีการอื่นเพื่อให้คดีเสร็จไปโดยเร็วนั่นเอง จึงกล่าวได้ว่าอัตราโทษจำคุกสำหรับความผิดนี้ ยังไม่เคยได้มีการนำมาใช้เพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดเพื่อให้เกิดความรู้สึกหวาดกลัว เช็ดหลาบ หรือเป็นแบบอย่างให้แก่ ผู้ที่คิดจะกระทำความผิดอย่างเดียวกันนี้ จึงส่งผลให้ผู้กระทำความผิดไม่เกิดความเกรงกลัวเพราะเห็นว่ายังไม่เคยมีการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดฐานนี้

จากการศึกษาค้นคว้าสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาเชื่อว่าแนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมตามข้อเสนอแนะดังกล่าวข้างต้น จะถือเป็นการสร้างมาตรการทางกฎหมายให้มีความชัดเจนและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น อันส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมการบริโภคยาสูบภายในประเทศมีความเข้มแข็งมากขึ้นและก้าวทันต่อยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมโดยมุ่งใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือสำคัญในการควบคุมการบริโภคยาสูบเพื่อให้การควบคุมการบริโภคยาสูบประสบความสำเร็จอย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

- ขวัญชัย สละสม. ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการจำหน่ายและการโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบ. สารนิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต. 2556.
- เกียรติพงษ์ โชคทวีพาณิชย์. การดำเนินงานและประสิทธิผลของนโยบายการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาศิลปศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2544.
- ชูชัย ศุภวงศ์. สองทศวรรษการควบคุมการบริโภคยาสูบของสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: อุกาการพิมพ์, 2550.
- ณัฐชนันท์ กิ่งมณี. การศึกษาการรับรู้โฆษณาตรงและการโฆษณาแฝงสินค้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทางโทรทัศน์ในกลุ่มนักศึกษาระดับอุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต. 2554.
- ไทยรัฐออนไลน์. กรณีธุรกิจบุหรี่ฟ้องรัฐภาพคำเตือนของบุหรี่ [ออนไลน์]. 2556. เข้าถึงได้จาก: <http://www.thairath.co.th/column/pol/page1scoop/359229> [8 กุมภาพันธ์ 2559].
- นภัสนันท์ อึ้งวิฑูรสถิตย์. พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545: ศึกษากรณีอำนาจหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2552.
- ปริญญา ณ พัทลุง. มาตรการบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่. การศึกษาอิสระหลักสูตรปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2548.
- ภัทรภา สุขพงษ์ไทย. มาตรการทางกฎหมายในการโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบ. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ. 2550.
- มณฑา เก่งการพาณิชย์, ลักษณ์า เต็มศิริกุลชัย และ ธาราดล เก่งการพาณิชย์. สถานการณ์การดำเนินงานและความเห็นต่อพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535. ม.ป.ท. : ม.ป.ป.
- วรารณณ์ วรบุตร. ปัญหากฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายควบคุมการบริโภคยาสูบ. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2548.
- สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. การศึกษาความเป็นไปได้ในการกำหนดขึ้นโทษและการนำไปปรับใช้ในประมวลกฎหมายอาญา. เสนอต่อสำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม. 2549.

สารานุกรมไทยฉบับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว [ออนไลน์]. 2556.
เข้าถึงได้จาก: <http://kanchanapisek.or.th/kp6/New/sub/book/book.php?book=28&chap=6&page=chap6.htm> [6 กุมภาพันธ์ 2559]

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. **สรุปสถานการณ์การควบคุมการบริโภคยาสูบของประเทศไทย พ.ศ. 2555** ปรับปรุงครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์, 2555.

เอื้ออารีย์ อึ้งจะนิล. กฎหมายว่าด้วยการจัดทำซองบุหรี่แบบเรียบหรือซองบุหรี่แบบมาตรฐาน. **วารสารกฎหมายคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย** 30, 1 (2555): 51-53.

Hfocus เจาะลึกระบบสุขภาพ. **ชี้ไทยสูญเงิน5.2หมื่นล้านเหตุโรคจากสูบบุหรี่-เนะเก็บภาษียาสูบพันธุ์พื้นเมือง** [ออนไลน์]. 2556. เข้าถึงได้จาก: <http://www.hfocus.org/content/2013/03/2497#sthashCg7DMqq8.dpuf> [6 กุมภาพันธ์ 2559]